

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА,

№

92.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 16-го Нолбря — 1837 — Wilno. Wtorek. 16-go Listopada.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 9-го Нолбря.

Изъ Москвы сообщаютъ:

ШЕСТВИЕ Ихъ Императорскихъ Величествъ въ Успенскій Соборъ, 27-го Октября, въ 12-ть часовъ утра.

Государь Императоръ, по выходе изъ Малаго Дворца, въ которомъ изволилъ остановиться, отправился пѣшкомъ, въ сопровожденіи Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Наслѣдника и придворныхъ особъ. За Его Величествомъ, въ великолѣпной каретѣ, ѣхала, шагомъ, Государыня Императрица, съ Ихъ Императорскими Высочествами Великимъ Княземъ КОНСТАНТИНОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ и Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ. За Ея Величествомъ ѣхала также въ каретѣ Ея Императорское Высочество Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА, съ Ихъ Императорскими Высочествами Великими Князьями ОЛЬГОЮ и АЛЕКСАНДРОЮ НИКОЛАЕВНАМИ, а зади ѣхали Штатсъ-Дамы и Фрейлины.

При появленіи Государя Императора, многочисленныя массы народа, окружавшія Дворецъ и съ нетерпѣніемъ жаждавшія увидѣть Царя своего, въ вожделѣнномъ здравіи возвратившагося изъ дальняго путешествія, встрѣтили Его громогласнымъ ура. Искренняя радость одушевила всехъ и просіяла на лицахъ.

Шествіе Государя Императора до дверей храма было замедлено народомъ, который во множествѣ тѣснился на площади.

Въ Успенскомъ Соборѣ Ихъ Императорскія Величества встрѣчены Преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ, приветствовавшимъ Высокихъ Особъ кратко, исполненною силой и чувства, слѣдующею рѣчью:

„Благочестивѣйшій Государь!

Слава Богу! Ты возвращаешься. Ты перешелъ горы, и горы отнялъ отъ нашихъ сердець, озбоченныхъ трудностями Твоихъ исполинскихъ путей по землямъ и морямъ Твоей исполинской Державы.

Но конецъ заботливымъ помысламъ. Осталось съ удивленіемъ радоваться.

Продолжая и усовершенствовавъ начатое Преобразователемъ Россіи, — давно ли, подобно ему, Ты стоялъ на брегѣ Невы, и подъ собственными глазами Твоими созданный корабль, Собственнымъ мановеніемъ устремлялъ въ воды западныхъ морей? И уже Ты приходишь къ намъ изъ того восточнаго края, гдѣ дальновидный ПЕТРЪ едва успѣлъ поставить стопу ноги, и гдѣ Ты твердо и обширно владычествуешь.

А между-тѣмъ — тамъ — твердыни, которыми Ты ограждаешь нашу безопасность, становились еще тверже подъ Твоими стопами. Тамъ — горы, освѣщенныя Апостолами Россіи, смирялись подъ Твоими колѣнопреклоненіями предъ древнею святынею. Тамъ — поля Вознесенскія содрагались, тамъ — волны Черноморскія трепетали отъ Твоихъ громовъ мирныхъ, но сильныхъ, какъ бранные, — мирныхъ, но тѣмъ не

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 9-go Listopada.

Donoszъ z Moskwy:

ІСІЕ НАЙЯСНІЕШЫХЪ ЦЕСАРСТВА Ихъ Моść до СОБОРУ ВНИЕБОВЗІГІА ДНІА 27-ГО ПАЗДЗІЕРНІКА, О ГОДЗІНІЕ ДВОНАСТЕЙ ПОЛУДНІОУЕУ.

ЦЕСАРЪ Jego Моść, по wyściu z małego pałacu, w którym raczył stanąć, udał się piechotą w towarzystwie Jego Cesarskiej WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIĘCIA NASTĘPCY i osob dworu. Za NAJJAŚNIEYSZYM PANEM we spaniałey karecie, jechała, powoli, CESARZOWA JEJ Моść, z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI WIELKIM XIĘCIEM KONSTANTYEM NIKOŁAJEWICZEM i WIELKĄ XIĘŻNICZKĄ MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ. Za NAJJAŚNIEYSZĄ PANIĄ jechała, także w karecie, JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA HELENA PAWŁOWNA, z Ich CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI WIELKIMI XIĘŻNICZKAMI OLGA i ALEXANDRĄ NIKOŁAJEWNAMI, a z tyłu jechały Damy Stanu i Freyliny.

Za ukazaniem się Cesarza Jego Mości, liczne tłumy ludu, pałac otaczające i z niecierpliwością pragnące uyrzec swego Monarchę, w pożądanym zdrowiu powróconego z dalekiej podróży, powitały Go grzmiącym ура. Prawdziwa radość ożywiła wszystkich i zajaśniała na twarzach.

Ісїе ЦЕСАРЗА Jego Моści до drzwi świątyni było strzymywane przez lud, tłumnie cisnący się na placu.

W Soborze Wniebowzięcia NAJJAŚNIEYSI CESARSTWO Ich Mość spotkani byli przez Najprzewielebniejszego Metropolitę Filareta, który Najjaśniejsze Osoby powitał krotką, pełną mocy i czucia, przemową następującą:

„Prawowierny MONARCHO!

Chwała Bogu! Ty powracasz. Przeszedłeś góry, i góry odjąłeś od serc naszych, sfrasowanych trudnościami olbrzymich Twych podróży po krajach i morzach olbrzymiego Twojego Mocarstwa.

Аліс koniec myślom frasobliwym. Pozostało tylko radować się z podziwieniem.

Wykonywając i udoskonalając zaczęte dzieło Przetworzyciela Rossyi, — azaliż dawno jak on, stałeś na brzegu Newy, i pod Własoem Twem okiem zbudowany okręt, Własną wolą kierowałeś ku wodom morz zachodnich? I oto już przychodzisz ku nam z tego kraju wschodniego, gdzie PIOTR przenikający wszystko zaledwo mógł postawić stopę, a gdzie Ty niewzruszenie i obszernie panujesz.

A tym czasem — tam — twierdze, któremi nasze bezpieczeństwo zasłaniaasz, stawały się jeszcze mocniejszymi pod Twemi stopami. Tam — góry, uświęcone przez Apostoła Rossyi, upokarzały się pod Twemi kolanami przed starożytną świątynią. Tam się zatrząsły pola Woznieńska, tam — zdrząły bałwany morza Czarnego od Twych gromow pokoju, ale silnych, jak w bitwach, — pokoju, ale nie mniej zwyciężkich: gdyż Twojem, prze-

меньше побѣдоносныхъ; ибо Твоимъ предусмотритель-но благоустроеннымъ воинствомъ и среди мира Ты непрестанно побѣждаешь и низлагаешь, если не враговъ, то самый духъ вражды и тревоги, который привыкъ было колебать Европу.

Благочестивѣйшій Государь! подвиги не утомляютъ Тебя. Но если, по слову Премудраго, *время всякой вещи*, а слѣдственно должно быть нѣкоторое время и покою: то прійди, много ради насъ подвижающемуся Духу Твоему дай опочить — на нашихъ сердцахъ.

Благословеніе же Господне, которое одно даетъ и утверждаетъ истинный миръ и покой, да почи-ваетъ выну на Тебѣ, и на Твоемъ Августѣйшемъ Семействѣ, и на Твоей Россіи.

Отслушавъ молебствіе и приложась къ образамъ и мощамъ Святыхъ Угодниковъ, Ихъ Императорскія Величества съ Августѣйшею Фамиліею изволили пройти по Красному Крыльцу и въ Грановитую Палату, а оттуда во Дворецъ; послѣ чего Государь Императоръ, Государыня Императрица и Великія Княжны осматривали вновь отдѣланные терема.

Изъ Большаго Дворца Государыня Императрица, съ Ихъ Высочествами Великими Княжнами, отправилась въ каретѣ въ Малый Дворецъ; а Государь Императоръ, съ Ихъ Высочествами Великими Князьями Наслѣдникомъ и КОНСТАНТИНОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ, присутствовалъ у развода отъ Бѣлевскаго Егерскаго полка, которымъ былъ весьма доволенъ.

Послѣ развода Государь Императоръ, въ сопровожденіи Его Императорскаго Высочества Велико-го Князя Наслѣдника, изволили ѣздить на поклоненіе Чудотворному образу Иверской Божіей Матери. (М. В.)

— Изъ Екатеринослава пишутъ, отъ 13-го Октября: „6-го Октября, въ пять часовъ по полудни, городъ Екатеринославъ осчастливленъ былъ прибытіемъ Ея Величества Государыни Императрицы съ Ея Императорскими Высочествомъ Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ. При колокольномъ звонѣ, возвѣстившемъ объ этомъ радостномъ событіи, улицы мгновенно покрылись несмѣтною толпою народа, горѣвшаго однимъ желаніемъ увидѣть обожаемую Царицу Россіи.

Ея Императорское Величество и Ея Высочество Великая Княжна изволили направить путь свой прямо къ кафедральному Преображенскому Собору. У самого подъѣзда имѣли счастье встрѣтить Государыню Императрицу и Августѣйшую Дочь Ея состоящую въ должности Гражданскаго Губернатора, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Пеутлингъ, съ военными и гражданскими чинами, и Губернскій Предводитель съ Уѣздными Предводителями и дворянствомъ; а при входѣ въ соборъ — Преосвященный Анастасій, Епископъ Екатеринославскій и Таганрогскій, съ прочимъ духовенствомъ. Ея Императорское Величество и Ея Высочество, отслушавъ молитво-словіе и многолѣтіе всему Августѣйшему Дому, изволили прикладываться къ святымъ иконамъ и разсматривать достойные вниманія предметы изъ архіерейской ризницы.

Принявъ отъ архипастыря благословеніе ико-ною Преображенія Господня, Государыня Импера-трица, съ Великою Княжною, изволила прибыть изъ собора во дворецъ, осчастливленный, за нѣсколько дней предъ тѣмъ, пребываніемъ Государя Наслѣдника. Здѣсь Ея Величество удостоила принять отъ Гражданскаго Губернатора всеподаннѣйшій рапортъ о благосостояніи губерніи и, вышедши вмѣстѣ съ Ея Высочествомъ на балконъ, Всемилоствѣйше привѣтствовала толпившійся подлѣ дома народъ всѣхъ со-словій, выражавшій свою любовь и радость громо-гласными ура.

По краткомъ отдыхѣ, въ восемь часовъ вечера, Ея Императорское Величество и Ея Высочество изволили принимать бывшихъ въ Екатеринославѣ Генераловъ, Штабъ и Оберъ-Офицеровъ военнаго вѣдомства, Губернскаго Предводителя съ наличными дворянами, чиновниковъ и дамъ. Къ ужинному столу имѣли счастье быть приглашенными: Генераль отъ Инфантеріи Инзовъ, Генераль-Адъютантъ Графъ Ностицъ съ супругою, Гражданскій Губернаторъ съ супругою и Полковница Струкова. Городъ былъ иллюминовавъ.

На другой день, 7-го Октября, въ восемь часовъ утра, Ея Величество Государыня Императрица, удостоивъ принять отъ купечества и Еврейскаго обще-ства хлѣбъ-соль, изволила, вмѣстѣ съ Великою Княжною МАРИЕЮ НИКОЛАЕВНОЮ, въ сопровожде-ніи Г-на Министра Императорскаго Двора Князя Волковскаго, отправиться въ дальнѣйшій путь на го-родъ Харьковъ.

zornie urządzonem rycerstwem i szród pokoju nieustannie zwyciężasz i tłumisz, jeżeli nie wrogów, to sam duch nieprzyjacielstwa i trwogi, który zwykł wstrząsać Europę.

Prawowierny Monarcho! wielkie dzieła nie morda-ają CIEBIE. Ale jeżeli, podług słów Salomona, *czas jest wszelkiej rzeczy*, a zatem przez czas pewny powin-ien bydz i pokoy: tedy przyydz, wiele dla nas czuwa-jącemu duchowi Twojemu day odpocząc — w sercach na-szych.

A Błogosławieństwo Pańskie, które samo tylko da-je i utwierdza prawdziwy pokoy, niech zawsze spoczy-wana Tobie, na Najjaśniejszey Twey Rodzinie, i na Twey Rossyi.

Po wysłuchaniu modłów i oddawszy cześć obra-zom i relikwiom Świętych Pańskich, Najjaśnieysi Ce-sarstwo Ich Mość z Najjaśniejszą Familją raczyli przeysdz przez czerwony ganek do sali graniastej, a ztamąd do pałacu; po czym Cesarz Jego Mość, Cesa-rzowa Jey Mość i Wielkie Xiężniczki raczyli oglądać nowo ukończony belweder.

Z Wielkiego Pałacu Cesarzowa Jey Mość z Ich Wysokościami Wielkimi Xiężniczkami, udała się w ka-recie do Małego Pałacu; a Cesarz Jego Mość z Ich Wy-sokościami Wielkimi Xiężętami Następcą i KON-STANTYEM NIKOŁAJEWICZEM, był obecny na paradzie zmiany straży Bielewskiego półku strzelców, z którey był bardzo zadowolony.

Po zmianie straży Cesarz Jego Mość, w towarzy-stwie Jego Cesarzkiej Wysokości Wielkiego Xięcia Następcy, raczył jeździć na oddanie czci słynącemu cu-dami obrazowi Najświętszey Bogarodzicy Iwerskiej.

(G. M.)

— Z Ekaterynosławia, pod dniem 13-m Październi-ka donoszą: Dnia 6-go Października, o godzinie piątej z południa, miasto Ekaterynosław było uszczęśliwione przybyciem Najjaśniejszey Cesarzowej Jey Mości z Jey Cesarzką Wysokością Wielką Xiężniczką MA-RYĄ NIKOŁAJEWNĄ. Przy odgłosie dzwonów, któ-ry uwiadomił o tём radośnym wypadku, w oka mgnieniu ulice okryły się niezliczonym tłumem ludu, pałającym jedną żądzą uyrzec ubóztwianą Monarchinię Rossyi.

Najjaśniejsza Cesarzowa Jey Mość i Jey Wysokość Wielka Xiężniczka raczyły skierować swą drogę prosto do Katedralnego Soboru Przemienienia Pańskiego. U samego zajazdu mieli szczęście spotkać Cesarzową Jey Mość i Najjaśniejszą Jey Córkę zostający w obowiązku Cywilnego Gubernatora, Rzeczywisty Radzca Stanu Peutling, z urzędnikami Woyskowemi i Cywilnemi, tudzież Marszałek Gubernialny z Marszałkami Powiatowemi i Dworzanstwem; a przy wejściu do Soboru — Naj-przewielebniejszy Anastazy, Biskup Ekaterynosławski i Taganrogski, z duchowieastwem. Najjaśniejsza Ce-sarzowa Jey Mość i Jey Wysokość, po wysłuchaniu modłów i pienia mnogich lat Najjaśniejszemu Domowi, raczyły oddadź cześć obrazom Świętych i oglądać go-dne uwagi przedmioty zakrystyi Biskupiey.

Przyjąwszy błogosławieństwo Arcy-Pasterza obra-zem Przemienienia Pańskiego, Cesarzowa Jey Mość z Wielką Xiężniczką, raczyła przybydz z Soboru do pałacu, uszczęśliwionego przed kilka dniami, pobytem Cesarzewicza Następcy. Tu Najjaśniejsza Pani raczy-ła przyjąc od Cywilnego Gubernatora nayuniżeńszy ra-port o dobrym stanie Gubernii, a wyszedłszy z Jey Wy-sokością na balkon, Naytąskawiey powitała tłumnie zbiera-jący się przed domem lud wszystkich stanów, wyra-żający swą miłość i radość grzmiącemi okrzykami ура!

Po krótkim wytchnieniu, o ósmey wieczorem, Naj-jaśniejsza Cesarzowa Jey Mość i Jey Wysokość raczy-ły przyjmować byłych w Ekaterynosławiu Jenerałów, Sztab-s i Ober-Oficerów wiedzy woyskowej, Gubernial-nego Marszałka z obecnymi dworzanami, urzędnikami i damami. Na wieczercę do stołu mieli szczęście bydz zaproszonymi: Jenerał Piechoty Inzow, Jenerał-Adjutant Hrabia Nostitz z żoną, Gubernator Cywilny z żo-ną i Półkownikowa Strukowa. Miasto było oświecone.

Nazajutrz, 7-go Października, o ósmey z rana, Naj-jaśniejsza Cesarzowa Jey Mość, udarowawszy przyję-ciem od kupców i zgromadzenia żydowskiego chleb-sól, raczyła z Wielką Xiężniczką MARYĄ NIKOŁA-JEWNĄ, w towarzystwie Pana Ministra Dworu Cesa-rskiego, Xięcia Wołkońskiego, udadź się w dalszą podró-ż na miasto Charkow.

Незабвенное для насъ пребываніе Ея Императорскаго Величества въ Екатеринославѣ ознаменовано свойственною Царскому сердцу благотворительностію. Государыня Императрица Всемилостивѣйше пожаловала для бѣдныхъ въ губерніи 8,000 руб.

— 11-го Октября, въ Понедѣльникъ, въ девятомъ часу вечера, Ея Высочество Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА изволила благополучно прибыть въ Екатеринославъ, прямо въ приготовленный для Императорской Фамиліи домъ, гдѣ имѣли счастье встрѣтить Ея Высочество состоящій въ должности Гражданскаго Губернатора, съ Губернскимъ Предводителемъ Дворянства. Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ.

12-го Октября, въ 9 часовъ утра, Ея Высочество, изволила принимать у себя Преосвященнаго Анастасія съ почетнѣйшимъ духовенствомъ, военныхъ Штабъ и Оберъ-Офицеровъ, служащихъ гражданскихъ чиновниковъ, дворянъ и дамъ. Купечество и Еврейское общество удостоились поднести Ея Высочеству хлѣбъ-соль.

Въ 10-мъ часу, Великая Княгиня отслушавъ въ кафедральномъ соборѣ краткое молитвословіе, и приложившись къ святымъ иконамъ, изволила разсматривать поставленный подлѣ церкви памятникъ Императрицѣ ЕКАТЕРИНѢ II. Ея Высочество удостоила Своимъ посѣщеніемъ губернскую выставку, и оттуда, въ одинадцать часовъ, изволила отправиться въ путь, при многочисленномъ стеченіи народа всѣхъ сословій. (О. В.)

— Ея Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня ЕЛЕНА ПАВЛОВНА, 5-го Ноября, благополучно возвратилась въ Столицу изъ путешествія своего въ южныя губерніи.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 11 Октября назначаются: находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ Командующій Кавказскою Резервною Гренадерскою бригадою Генераль-Лейтенантъ Гессе, состоять по Арміи. Состоящій по Артиллеріи и находящійся въ Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, Генераль-Маіоръ Симборскій 1-й, Командиромъ Кавказской Резервной Гренадерской бригады, съ состояніемъ по Арміи. Адыютантъ Командующаго войсками, на Кавказской линіи въ Черноморіи расположенными, Генераль-Лейтенантъ Вельямина 2-го Лейбъ-Гвардіи Преображенскаго полка Поручикъ Баронъ Розенъ, Флигель-Адыютантомъ къ Его Императорскому Величеству. Опредѣляется въ службу, состоящій при Главноуправляющемъ Гражданскою частію и пограничными дѣлами въ Грузіи, Армянской и Кавказской областяхъ, Камеръ-Юнкеръ Двора Его Императорскаго Величества, Титулярный Советникъ Князь Италійскій Графъ Суворовъ-Рыльскій, Лейбъ-Гвардіи въ Егерскій полкъ поручикомъ, съ назначеніемъ состоять при Командирѣ Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса.

— Высочайшею Грамотою, отъ 3 Октября, Командиръ 2 й бригады 3-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Маіоръ Плаутинъ 1-й, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Анны первой степени.

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 14-й день минувшаго Октября, въ г. Екатериноградѣ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Ордена Св. Анны, въ награду отличной и ревностной службы, Адыютанты Виленскаго Военнаго Губернатора, Гродненскаго, Бѣлостокскаго и Минскаго Генераль-Губернатора, Генераль-Адыютанта Князя Долгорукова 1-го: Лейбъ-Гвардіи Гродненскаго Гусарскаго полка Ротмистръ Тригопи, — второй степени, Императорскою Короною украшеннаго, и Кавалергардскаго Ея Величества полка Штабъ-Ротмистръ Шакурскій — третьей степени. (Р. И.)

— Касательно награжденія Законоучителя Херсонской Гимназіи Священника Феодора Кошевскаго, и дьячка Покровской Церкви въ Крѣпости Св. Дмитрія, Ивана Иванова, за спасеніе, первымъ, отъ потопленія въ оврагѣ жены Губернскаго Секретаря Чепельскаго съ тремя малолѣтними дѣтьми и кучеромъ, а послѣднимъ, трехъ человекъ утопавшихъ въ рѣкѣ Донѣ, представлено было, по установленному порядку, чрезъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ на разсмотрѣніе Комитета Г. Министровъ, по Положенію коего, Его Императорское Величество Высочайше повелѣть соизволило: наградить ихъ медалями: Кошевскаго золотою, а Иванова серебряною, съ надписью за спасеніе погибавшихъ, для ношенія въ петлицѣ на Владимірской лентѣ.

— Оружейному мастеру Якову Бертранду, дана пятилѣтняя привилія на изобрѣтенное имъ огнестрѣльное оружіе новаго устройства; Генеральнаго Штаба

Віекопомны дла насъ побыт Найяснѣйшей Цесарзowej Jey Mości w Ekaterynosławiu został oznamionowany właściwą Monarszemu sercu dobroczynnością. Cesarzowa Jey Mość Nyłaskawiey ofiarowała dla ubogich w Gubernii 8,000 rubli.

— Dnia 11-go Października, w poniedziałek, o dziewiątej wieczorem, Jey Wysokość Wielka Xiężna Helena Pawłowna raczyła przybyć szczęśliwie do Ekaterynosławia, prosto do przygotowanego dla Familii Cesarzowskiej domu, gdzie mieli szczęście spotkać Jey Wysokość zostający w obowiązku Cywilnego Gubernatora, z Gubernialnym Marszałkiem Dworzanstwa. Wieczorem miasto było oświetlone.

Dnia 12-go Października, o dziewiątej zrana, Jey Wysokość raczyła u siebie przyjmować Nayprzewielebniejszego Anastazego ze znakomitszym duchowieństwem, wojskowych Sztab-s i Ober-Oficerów, urzędników cywilnych, dworzanstwo i damy. Kupcy i zgrumadzenie żydowskie mieli szczęście ofiarować Jey Wysokości chleb-sol.

O godzinie dziesiątej, Wielka Xiężna, wysłuchawszy w Soborze Katedralnym krótkich modłów, i oddawszy cześć obrazom świętych, raczyła oglądać wzniesiony przy cerkwi pomnik Cesarzowej Katarzynie II. Jey Wysokość udarowała swą bytnością wystawę Gubernialną, a ztamtąd o godzinie jedenastej, raczyła udać się w drogę, wśród tłumnie zgrumadzonego ludu wszystkich stanów. (G. O.)

— Jey Cesarzka Wysokość Wielka Xiężna Helena Pawłowna, dnia 5-go Listopada, powróciła szczęśliwie do stolicy z podróży swej do Gubernii południowych.

— Przez Naywyższy Rozkaz Dzienny, pod dniem 11-m Października, naznaczeni: znajdujący się przy Oddzielnym Korpusie Kaukazkim i Dowodzący Kaukazką Obwodową brygadą Grenadyerów Jenerał - Porucznik Hesse, liczyć się w Armii. Liczący się w Artylleryi i znajdujący się w Oddzielnym Korpusie Kaukazkim, Jenerał-Major Simborski 1-szy, Dowódcą Kaukazkiej Obwodowej brygady Grenadyerów, z liczeniem się w Armii. Adjutant Dowodzącego wojskami, na linii Kaukazkiej i na Czarnomorzu rozłożonemi, Jenerał-Porucznik Weliaminowa 2-go, Porucznik Preobrażeńskiego półku Gwardyi Baron Rosen, Skrzydłowym Adjutantem Jego Cesarzowskiej Mości. Przyjęty do służby, zostający przy Główno-Zarządzającym częścią Cywilną i pogranicznymi sprawami w Gruzyi, w Ormiańskim i Kaukazkim Obwodach, Kamer-Junkier Dworu Jego Cesarzowskiej Mości, Radzca Honorowy Xiążę Italijski Hrabia Suworow-Rymnikski, do Strzeleckiego półku Gwardyi Porucznikiem, z naznaczeniem zostawać przy Dowódcy Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego.

— Przez Naywyższy Dyplomat, pod dniem 3-m Października, Dowódcza 2-ey brygady 3-ey dywizyi Lekkiej Jazdy, Jenerał-Major Plautin 1-szy, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu Sw. Anny pierwszego stopnia.

— Przez Naywyższe Imienne Ukazy, do Kapituły Rosyjskich Cesarzkich i Królewskich Orderów, w dniu 14-m zeszłego Października, w m. Ekaterynogradzie, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami Orderu Sw. Anny, w nagrodę odznaczających się gorliwością służby, Adjutanci Wileńskiego Wojennego Gubernatora, Grodzieńskiego, Białostockiego i Mińskiego Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta Xięcia Dothorukowa 1-go: Rotmistrz Grodzieńskiego Huzarskiego półku Gwardyi Trigoni, — drugiego stopnia, Cesarzką Koroną ozdobionego, i Sztab-s Rotmistrz półku Kawalergardów Cesarzowej Jey Mości Szadurski, — trzeciego stopnia. (R. I.)

— Względnie nagrodzenia Nauczyciela Religii w Gimnazjum Chersońskim Xiędza Teodora Koszewskiego i dziaka Cerkwi Pokrowy w twierdzy Sw. Dymitra, Iwana Iwanowa, za uratowanie, przez pierwszego, od utonięcia w parowie, żony Gubernialnego Sekretarza Czepelskiego z trzema małoletnimi dziećmi i woznicą, a przez ostatniego, trzech ludzi tonących w rzece Donie, przedstawiono było, porządkiem ustanowionym, przez P. Ministra Spraw Wewnętrznych na rozpatrzenie Komitetu PP. Ministrów, po którego postanowieniu, Jego Cesarzka Mość Naywyżey rozkazac raczyła: nagrodzić ich medalami: Koszewskiego złotym, a Iwanowa srebrnym, z napisem „za ratunek ginących,“ dla noszenia w pętelce na wstędze Orderu Sw. Włodzimierza.

— Maystrowi broni Jakóbowi Bertrاندowi, dano pięcioletni przywilej na wynalezioną przezeń broń ogniistą nowego układu; Porucznikowi Jeneralnego Sztabu Ale-

Поручику Алексию *Тузкову*, десятилетняя привилегія на способъ очищенія свеколичнаго сока, при-свеклосахарномъ производствѣ, посредствомъ дубильнаго вещества, съ прочими агентами, кои могутъ уничтожать оное въ сахарныхъ растворахъ, не вредя сахару, и Штабсъ-Капитану Дмитрію *Загряжскому*, шестилетняя привилегія на экипажи съ подвижными колесами. (С. В.)

— Въ прошедшее Воскресенье, 31-го Октября, скончался, здѣсь, въ С. Петербургѣ, къ общему сожалѣнію, Пасторъ Лютеранской церкви Св. Анны, *Ф. Рейнботъ*, Генераль-Суперинтендентъ и Вице-Президентъ С. Петербургской Лютеранской Консисторіи. Ему было пятьдесятъ пять лѣтъ отъ роду. (Спб. В.)

Извѣстія изъ Турціи. — (Изъ *Смирнскаго журнала*.) — Константинополь, 9 Октября н. ст.

Говорятъ, что Египетскій Паша прислалъ недавно одному Греческому дому въ Константинополь новую сумму, около 12,000,000 піастровъ, для уплаты своего долга Порту.

— *Смирна*, 21 Октября н. ст. — Большая часть знаменитыхъ путешественниковъ, посѣтившихъ Константинополь на пути изъ Вознесенска, проѣхали уже чрезъ Смирну, почти неостанавливаясь въ этомъ городѣ.

15-го Октября, вечеромъ, прибыли сюда Е. К. Выс. Принцъ *Августъ* Прусскій и Его Свѣтлость Герцогъ *Лейхтенбергскій*, въ сопровожденіи блестящей свиты. Герцогъ Лейхтенбергскій остановился въ домѣ Греческаго Консульства; не смотря на дурную погоду, Е. Свѣтлость прогуливался верхомъ, въ Понедѣльникъ, въ окрестностяхъ Смирны; онъ останавливался въ селеніи Бурнабатъ, гдѣ ему приготовлена была закуска у пераго драгомана Греческаго Консульства, Г. Цесаря Сел. Въ тотъ же день Герцогъ Лейхтенбергскій и Принцъ Августъ Прусскій отплыли въ Аѳины. Отъѣзжая изъ Смирны, Его Свѣтлость подарилъ Греческому Консулу красивую табакерку, а первому драгоману брилліантовую булавку.

Вчера, въ 8 часовъ утра, многочисленныя выстрѣлы артиллеріи возвестили о прибытіи на здѣшній рейдъ Эрцгерцога *Іоанна* Австрійскаго. При первомъ появленіи парохода, на которомъ находился Е. Имп. Высочество, Адмиралъ *Дандоло* украсилъ флагами весь судъ своей дивизіи, и когда Эрцгерцогъ приблизился на средину рейда, то съ фрегата и потомъ со всѣхъ судовъ сдѣланъ былъ Королевскій салютъ изъ орудій.

Вскорѣ послѣ того, Е. И. Высочес. вступилъ на берегъ и, пройдя Турецкую часть города, снова возвратился на пароходъ *Марія Анна*, куда приглашены были къ обѣду Адмиралъ Дандоло, дивизионные Командиры и Командиръ Англійскаго фрегата *Сафиръ*. Сегодня, Е. Выс. завтракаетъ на адмиральскомъ фрегатѣ; вслѣдъ за тѣмъ онъ отправляется въ Аѳины и на пути посѣтитъ главнѣйшіе острова Архипелага. Адмиралъ Дандоло также отправляется сегодня съ своею дивизіею, чтобы поспѣть въ Пирей ко времени прибытія туда Эрцгерцога. Е. Имп. Высочеству сопутствуютъ Принцъ *Адальбертъ* Прусскій, Австрійскій Интернунцій и Баронъ *Теста* сопровождали Эрцгерцога *Іоанна* до Смирны и сегодня вечеромъ возвращаются въ Константинополь, на пароходъ *Марія Доротея*.

— Контр-Адмиралъ *Галлуа*, командующій Французскою дивизіею на Левантѣ, прибылъ 13 числа по полудни къ якорной стоянкѣ у Вурлакскихъ острововъ, съ тремя линійными кораблями: *Юпитеръ*, подъ адмиральскимъ флагомъ, *Санти-Петри* и *Триданъ*. Корабли *Монтебелло* и *Тритонъ* ожидаютъ туда же съ минуты на минуту. По дошедшимъ до насъ свѣдѣніямъ, Адмиралъ Галлуа, кажется, не поидетъ теперь въ Смирну и, чрезъ два или три дня, намѣренъ совершить плаваніе съ своею дивизіею къ берегамъ Трои. (Од. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 7-го Ноября.

Со времени Юльскаго революціи до сихъ поръ, Г-на *Молѣ* почитали всегда представителемъ мыслей и воли Короля. До какой степени Господинъ *Монталивѣ* имѣлъ вліяніе на Короля, трудно угадать; однако онъ всегда былъ посредникомъ всѣхъ министерскихъ переговоровъ. Въ последнее время, Г. *Молѣ* приобрѣлъ болѣе довѣрія при дворѣ, а хорошо обдуманнныя и приведенныя къ концу брачныя договоры въ Королевской Фамиліи, сблизили его еще болѣе и поставили на такой степені, которая кажется нѣсколько удаляетъ Г-на *Монталивѣ*, въ чѣмъ не малую доставляютъ помощь Господину *Молѣ* его

хему *Тузкову*, десятилетній привилегія на способъ очищенія соку буркавого, въ робіеніи cukru, за помощью гарбука, з инными дѣйствующими, которые могутъ нисzczyć в розтворач cukrowych, не szkodziąc cukrowi i Sztabs-Kapitanowi Dymitrowi *Zagriażskiemu*, przywilej sześcioletni na pojazdy z ruchomemi kolejami.

— W przeszłą Niedzielę, 31-go Października, umarł tu w S. Petersburgu, powszechnie żałowany Pastor Luterski, kościoła Sw. Anny, *F. Reinbot*, Jeneralny Superintendent i Vice-Prezydent S. Petersburgskiego Luterskiego Konsystorza, mając wieku lat pięćdziesiąt pięć.

Wiadomości z Turcyi. — (z Dziennika Smirneńskiego.) — Konstantynopol 9 Październ. n. s.

Mówią, że Basza Egiptu przysłał nie dawno pewnemu domowi Greckiemu do Konstantynopola nową sumą około 12,000,000 piastrow, dla opłaty długu swojego Porcie.

— *Smirna*, 21-go Października n. s. — Większa część znakomitych podróżnych, którzy po drodze z Wozneszeńska odwiedzili Konstantynopol, przejechali już przez Smirnę, prawie nie zatrzymując się w tém mieście.

Dnia 15-go Października, wieczorem, przybyli tu J. Kr. W. Xiążę *August* Pruski i Jaśnie Oświecony Xiążę *Leuchtenbergski*, w towarzystwie świetnego orszaku. Xiążę *Leuchtenbergski* stanął w domu Konsulatu Greckiego; pomimo złej pogody, JO. Xiążę przejeżdżał się konno, w poniedziałek, w okolicach Smirny; zatrzymał się we wsi *Burnabacie*, gdzie mu przygotowano zakąskę u pierwszego *Dragomana* Konsulatu Greckiego, *P. Cezara Seja*. Dnia tegoż Xiążę *Leuchtenbergski* i Xiążę *August* Pruski wypłynęli do Aten. Wyjeżdżając ze Smirny Xiążę *Leuchtenbergski* udarował Konsula Greckiego piękną tobakierą, a pierwszego *Dragomana* szpilką brylantową.

Wczora o godzinie ósmey zrana, liczne wystrzały artylleryi obwieściły przybycie do tutejszego Portu Arcy Xięcia *Jana* Austryackiego. Za pierwszym ukazaniem się parochodu, na którym się J. C. Wysokość znajdował, *Admirał Dondolo* ozdobił banderami wszystkie okręty swej dywizyi, i w chwili, kiedy Arcy Xiążę zbliżył się do środka przystani, naprzód z fregaty, a potem ze wszystkich okrętów uczyniono z dział salwę królewską.

Wkrótce potem, Jego Cesarska Wysokość wysiadł na brzeg, i przeszedłszy Turcką część miasta, powrócił znowu na parochod *Marya Anna*, dokąd zaproszeni byli na obiad *Admirał Dandolo*. Dowódcy dywizyi i Dowódca Angielskiej fregaty *Szafir*. Dzisiaj Jego Wysokość ma śniadanie na fregacie *Admirałskiey*; wkrótce udaje się on do Aten i po drodze odwiedzi znaczniejsze wyspy Archipelagu. *Admirał Dandolo* wypływa także dzisiaj ze swą dywizją, dla pośpieszenia do Pireum na czas przybycia tam Arcy Xięcia. J. C. Wysokości towarzyszy Xiążę *Adalbert* Pruski. Internuncjusz Austryacki i *Baron Testa*, przeprowadzali Arcy Xięcia *Jana* do Smirny, a dziś wieczorem powracają do Konstantynopola, na statku parowym *Marya Dorocea*.

— Kontr-Admirał *Galois*, dowodzący dywizją francuzką w Lewancie, dnia 13-go z południa przybył do miejsca zarzucania kotwicy u wysp Balearskich, z trzema okrętami liniowemi *Jupiter*, pod banderą Admirałską, *Santi-Petri* i *Trident*. Okręty *Montebello* i *Triton* są tam co chwila oczekiwane. Podług otrzymanych przez nas wiadomości, zdaje się, że *Admirał Galois*, nie zawinie teraz do Smirny, ale za dwa lub trzy dni, ma zamiar wypłynąć ze swą dywizją ku brzegom Troi. (Gaz. Odes.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 7 Listopada.

Od czasu rewolucyi Lipcowey aż dotąd, uważano w Panu *Montalivet* tę osobę, która wyrażała zawsze myśli i chęci Króla. Jak dalece posuwał *P. Montalivet* wpływ swój na Króla, trudno wiedzieć; był jednak zawsze pośrednikiem wszystkich kombinacyi ministerjalnych. W nowszych czasach, pozyskał Pan *Molé* więcey zaufania na dworze, a szczęśliwie pomysłane i ukończone układy małżeńskie w rodzinie Królewskiej, zbliżyły go jeszcze więcey i postawiły na takim stanowisku, które zdaje się usuwać nieco Pana *Montalivet*, w czém są także Panu *Molé* wiele na pomocy jego osobiste przymioty i powierczowność sta-

личныя качества и прекрасная наружность. Г. *Монталиве*, который какъ Министръ Внутренн. Дѣлъ управляетъ теперь выборами, желалъ бы склонить ихъ къ доктринерско-консервативной партіи, на противъ Г. *Моле* для пріобрѣтенія уваженія къ Министерству въ Палатѣ Депутатовъ, старается пригласить въ Министерство Г-на *Тьера* и вмѣстѣ соединиться съ *умбрѣнною партіею*. (G. C.)

— Въ письмѣ изъ Тулона отъ 4-го ч. увѣдомляютъ: „Полученныя извѣстія изъ Константины сегодня неблагоприятны; холера, тифусъ и поносъ, кажется постигли сей городъ, чтобы насъ заставить искупить еще дороже наше завоеваніе. Герцогъ *Караманъ* умеръ, и кромѣ того многіе Офицеры. Главный Командиръ отправилъ немедленно всѣ войска въ лагерь въ Бону, кромѣ 4 или 5,000 чел., которые частью предназначены прикрывать Генеральный Штабъ и Принцевъ, частью, подъ начальствомъ Полковника *Бернежа* остаются гарнизономъ въ Константино. Не очень довольны способомъ, какимъ Ген. *Вале*, управляетъ завоеваннымъ городомъ. Кажется, что съ одной стороны, не слишкомъ скоро велѣлъ онъ похоронить трупы убитыхъ, чѣмъ зараженъ воздухъ, и съ другой стороны, что по представленію двухъ зломыслящихъ людей, велѣлъ арестовать Калифа *Салимана*, самаго непримиримаго противника *Ахмета*, который присоединился къ намъ, чтобы отомстить Бео. Арестъ этотъ удалилъ отъ насъ многіхъ начальниковъ и жителей, имѣвшихъ къ *Салиману* большое почтеніе. Ген. *Вале* кажется не очень посвятилъ себя Африканскимъ дѣламъ. Впрочемъ видно, Генераль *Дамремонтъ* не оставилъ ничего письменнаго, гдѣ бы онъ изобразилъ свою систему, точку до которой онъ довелъ это, и то, что еще осталось дѣлать. Для нынѣшняго главнаго Начальника теперь все новое, и въ мѣрахъ, которыя онъ принялъ въ отношеніи *Ахмета*, будто зашелъ онъ нѣсколько далеко, если это правда, что онъ ему предложилъ возвращеніе города.“

— Г. *Гораций Вернетъ*, 28 Октября отплылъ изъ Марселя въ Константиноу.

— Вчера здѣшній торговый домъ *Ротшильдъ* получилъ изъ Мадрита увѣреніе, что его контрактъ для добыванія рудниковъ ртути въ Альмаданъ, не смотря на рѣшеніе Кортесовъ, удержанъ, такъ какъ Испанское Министерство опредѣлило, почитать это дѣло чисто административною мѣрою, которая вовсе независитъ отъ законодательной власти.

8-го Нюльбрѣ.

Король и Королева Бельгійскіе вчера по полудни въ 5 часовъ, отправились обратно въ Брюссель. — Герцога *Немурскаго* чрезъ нѣсколько дней ожидаютъ въ Парижѣ. По новѣйшимъ письмамъ, Герцогъ *Немурскій* и Принцъ *Жоанвильскій* 29-го ч. пр. м. оставили Константиноу.

— Новонаименованный Прусскій Посланникъ въ Парижѣ Баронъ *Арнимъ*, вчера сюда прибылъ.

9-го Нюльбрѣ.

Вчера и сегодня объявлено здѣсь 217 выборовъ въ депутаты. Между ними находится 45 кандидатовъ оппозиціи, именно Гг. *Гавенъ*, *Телендье* (избранъ два раза), *Валазе*, *Баллотъ*, *Менголь*, *Шапюи-Монтлавиль*, *Гарнье Паже*, *Дежоберъ* (два раза избран.), *Авг. Порталисъ*, *Шеено*, *Мартинъ*, *Ген. Демарсай*, *Тогіе*, *Арабитъ*, *Одилонъ Барро*, *Клозель* (избранъ два раза), *Паже*, *Могинъ*, *Ген. Тіардъ* (избранъ два раза), *Гле-Визонъ*, *Лакроссъ*, *Блакъ-Белеръ*, *Телонъ*, *Соба*, *Ген. Сюбервикъ*, *Шарльманъ*, *Никодъ*, (избранъ два раза), *Билло*, *Рожеръ*, (избранъ два раза), *Леженъ*, *Боаро*, *Лероль*, *Дюфоръ*, *Бойеръ-де-Пейрело*, *Вудускіе*, *Жоссонъ*, *Баронъ Мерсье*, *Клогенсонъ*, *Геральболтъ*, *Граммонъ*, *Сентъ Альбинъ*, *Сельвессъ*, *Огисъ*, *Жюитенъ* и *Дрольтъ*. Далѣе 5 легитимистовъ, именно Гг. *Дюгабе*, избранъ въ Фоа, *Берриѣ*, и *Паранъ* избранъ въ Марсель, *Бленъ де-Вурдонъ* избранъ въ Дуланъ и *Раншанъ* избранный въ Лаво. Прочіе 167 депутатовъ были кандидатами Министерства или умбрѣнной партіи. На многіхъ мѣстахъ опять оппозиціонные депутаты замѣнены конституціонными депутатами, напр. въ *Лапалисъ*, *Эльбефъ*, *Клермонъ-Ферранъ*, *Риомъ*, *Эмбрюнъ*, *Рюффекъ*, *Маконъ*, *Кастель-Сарраженъ*, *Дижонъ*, *Доле* и *Понтивъ*. Г. *Тьеръ* въ *Аиксѣ* а Г. *Гизо* въ *Лисіе*, опять избраны. Тутъ выступилъ противу него Г. *Лафитъ*, но упалъ 146 ми противу 321. Также и въ *Байоннѣ* Министерскій кандидатъ Г. *Шегаръ* получилъ надъ нимъ верхъ. Слѣдственно Г. *Лафитъ* не удержался во всѣхъ шести коллегіяхъ, въ которыхъ былъ кандидатомъ. Г. *Веронъ*, прежній директоръ большой оперы, кандидатъ оппозиціи не удержался въ *Ландернау* (*Финистерре*) а Г. *Ламартинъ* избранъ три раза, два раза въ *Маконъ* и разъ въ *Бергесъ*.

ranna. Пан *Монталиветъ*, который jako Minister Spraw Wewnętrznych kieruje teraz wyborami, chciałby nakłonić takowe do stronnictwa doktrynersko-konserwacyynego, przeciwnie P. *Molé*, życzy sobie dla zapewnienia wiążęności ministeryum w Izbie Deputowanych, przybrać teraz do Ministeryum P. *Thiers* i złączyć się zarazem ze stronnictwem *tiers-partii*. (G. C.)

List z Tuluonu pod d. 4 donosi: „Otrzymane z Konstantyny wiadomości brzmią dzisiaj niepomyślnie: cholera, typhus i biegunka, zdaje się, nawiedziły to miasto, ażeby nowe nasze podbicie jeszcze drożey okupić. Xiążę *Caraman* umarł, a oprócz niego, wielu jeszcze oficerów. Główny dowódzca odesłał natychmiast wszystkie woyska do obozu i do Bony, z wyjątkiem 4 ch do 5000 ludzi, którzy, częścią przeznaczeni są eskortować Xięcia i Sztab Jeneralny, częścią, pod dowództwem Półkownika *Bernelle*, mają pozostać na załodze w Konstantynie. Nie bardzo są zadowoleni ze sposobu, w jaki Jenerał *Valée*, zarządza zdobytym miastem. Zdaje się, iż z jednej strony nie dość zawczasie sprzątnąć kazał ciała pobitych, przez co powietrze zarażone zostało, i że z drugiej strony na doniesienie dwóch podstępców, rozkazał zatrzymać Kalifa *Solimana* najzaciętszego przeciwnika *Achmeta*, który się do nas był przyłączył, dla pomśzczenia się na Beju. Aresztowanie to odstrychnęło od nas kilku naczelników i wielu mieszkańców, którzy ku *Solimanowi* wielkie mieli poszanowanie. Jenerał *Valée* zdaje się nie bardzo poświęcił siebie sprawom Afrykańskim. Zresztą widać, że Jenerał *Damremont* nie niezostawił na piśmie, gdzieby wyłożył swój systemat, punkt, do którego co doprowadził i to, co jeszcze pozostało do czynienia. Dla terazniejszego naczelnego dowódczy jest wszystko nowym i w krokach, które już uczynił względem *Achmeta*, nieco zadaleko się posunął, jeśli to jest prawda, że mu czynił propozycyę do oddania na powrót miasta.“

— P. *Horacyusz Vernet* d. 28 Paździer. wypłynął z Marsylii do Konstantyny.

— Wczora tutejszy handlowy dom *Rotszyldów*, otrzymał miął z Madrytu zapewnienie, że kontrakt jego na wydzierżawienie kopalni żywego srebra w *Almaden*, pomimo rozstrzygnięcia Korteżów, utrzymany został, gdyż Ministeryum Hiszpańskie postanowiło, uważać to zdarzenie, jako szrodek czysto administracyyny, który zgoła nie zależy od władzy prawodawczej.

Dnia 8.

Król i Królowa Belgiyscy, wczora o godz. 5 po południu z powrotem udali się do Bruxelli. — Xięcia *Nemours* za dni kilka oczekują do Paryża: gdyż podług najnowszych wiadomości, Xiążę *Nemours* i Xiążę *Joinville*, d. 29 z. m. opuścili Konstantynę.

— Nowo mianowany Poseł Pruski w Paryżu, *Baron Arnim*, wczora tu przybył.

Dnia 9.

Wczora i dzisiaj ogłoszono tu 217 wyborów deputowanych. Pomiedzy nimi znajduje się 45 kandydatów oppozycyi, mianowicie PP. *Havin*, *Taillandier* (wybrany dwa razy), *Valazé*, *Ballot*, *Maigniol*, *Chapuis-Montlaville*, *Garnier Páges*, *Désjobert* (wybr. 2 razy), *Aug. Portalis*, *Chaigneau*, *Martinet*, *Jenerał Demarçay*, *Gauguier*, *Larabit*, *Odilon-Barrot*, *Clauzel* (wybr. 2 razy), *Páges*, *Mauguin*, *Jenerał Thiard* (wybr. 2 razy), *Glais-Bizoin*, *Lacroisse*, *Blacque-Belair*, *Teuton*, *Saubat*, *Jenerał Subervic*, *Charlemagne*, *Nicod* (wybr. dwa razy), *Billaut*, *Roger* (wybr. 2 razy), *Lejeune*, *Boirrot*, *Leyrault*, *Dufauré*, *Boyer-de-Peyrleau*, *Boudousquie*, *Josson*, *Baron Mercier*, *Clogenson*, *de Hérambault*, *Grammont*, *Saint-Albin*, *Setves*, *Auguis*, *Janien* i *Drault*. Dalej 5 legitymistów, to jest: PP. *Dugabé*, wybrany w Foix, *Berryer* i *Paranque*, obrani w Marsylii, *Blin-de-Bourdon*, obrany w Doullens i *Renchin* obrany w *L. vaux*. Pozostali 167 deputowani byli Kandydatami Ministeryum albo *tiers-partii*. — Na wielu miejscach znowu oppozycyjni deputowani zamiienieni zostali przez deputowanych konstytucyynych, np w *Lapalisse*, *Elboeuf*, *Clérmont-Ferand*, *Riom*, *Embrun*, *Ruffec*, *Macon*, *Castel-Sarrajn*, *Dijon*, *Dolé* i *Pontivy*. P. *Thiers* obrany został w *Aix*, a P. *Guizot*, znowu w *Lisieux*. Tu wystąpił przeciwko niemu P. *Lafitte*, lecz upadł mniejszością 146 przeciwko 321 głosów. Takoz i w *Bajonnie* przewyższył go kandydat Ministeryalny P. *Chegaray*. Zatem P. *Lafitte*, nie utrzymał się we wszystkich sześciu kollegiach, w których był kandydatem: P. *Véron*, dawniejszy dyrektor wielkiej opery, kandydat oppozycyi, upadł w *Landernau* (*Finisterre*) a P. *Lamartine*, został obrany trzy razy, dwa razy w *Macon* i raz w *Bergues*.

— По случаю нынѣшняго совершеннаго исключенія Г-на *Lafitte* изъ Палаты Депутатовъ, *Gazette de France* дѣлаетъ слѣдующее замѣчаніе: „Первая революція истребила всѣхъ своихъ дѣтей, а вторая истребитъ вѣроятно всѣхъ отцевъ своихъ.“

— *Monitor* содержитъ слѣдующее: „Многіе журналы сообщили публикѣ объ опустошеніяхъ, которые произвела холера въ Африкѣ въ рядахъ нашего войска. Въ Бонѣ холера почти совершенно прекратилась, а въ Константинонѣ по послѣднимъ извѣстіямъ, значительно уменьшилась противу прежняго. Но только къ сожалѣнію правда то, что Генераль *Караманъ* умеръ въ Константинонѣ отъ холеры. Что касается Генерала *Перрего*, то онъ страдаетъ только отъ тяжелой своей раны.“

— *Journal du Commerce* сообщаетъ частное письмо изъ Константины отъ 26 Октября, изъ котораго видно, что экспедиціонное войско въ Константинонѣ, во всякомъ отношеніи находится въ жалкомъ состояніи и что приготовленія къ обратному походу войска, кромѣ оставленнаго гарнизона въ Константинонѣ, ревностно производятся.

— По новейшимъ извѣстіямъ изъ Бонны отъ 1 ч., Генераль *Трецель* туда прибылъ съ транспортомъ больныхъ и раненыхъ. — Графиню *Дамремонтъ* ожидаютъ въ Бону; она хочетъ провожать тѣло своего супруга во Францію и уже предоставленъ пароходъ въ ея распоряженіе.

— Графъ *Гонфалоніери* со вторника находится въ Парижѣ, и будто отъ Графа *Моле* получилъ увѣреніе, что его спокойствіе не будетъ нарушено. Онъ намѣренъ отправиться чрезъ нѣсколько дней въ Монпелье или Пау гдѣ проведетъ зиму.

10 го Нюбря.

Число сдѣлавшихся извѣстными до сегодняшняго вечера выборовъ въ депутаты, простирается до 438. По сему осталось еще 21 къ наименованію. Изъ наименованныхъ уже депутатовъ, 411 довольно хорошо извѣстны виды, и потому ихъ *приблжно* можно раздѣлить слѣдующимъ образомъ: династической оппозиціи 92; радикальной оппозиціи 10; лѣваго центра 150; легитимистовъ 14; доктринеровъ 35 и чисто министерскихъ 110.

— Правительство объявило сегодня слѣдующую телеграф. депешу изъ Бордо отъ 4-го з. (!): „Генер. *Эспартеро* 26 ч. пр. м. стоялъ въ Бривіескѣ, откуда онъ увѣдомляетъ, что *Донъ-Карлосъ* чрезъ долину Мена возвратился въ Бискайскія провинціи. Къ сему присовокупляетъ, что онъ возстановитъ сообщеніе съ сѣвѣрною арміею и сдѣлаетъ распоряженіе, для обезпеченія зимняго лагеря.“

— Письмо изъ Байонны отъ 6-го ч. сообщаетъ прокламацію *Донъ-Карлоса*, изданную изъ новой квартиры Арцивѣга отъ 29 Октября. Она издана къ охотникамъ и содержитъ въ слѣдующемъ: „Охотники! Побѣжденная и униженная революція, которая видитъ близкое время, когда надеть подъ вашими ударами, положила надежды свои на оружіе, которое стоитъ ея вѣроломства, и такимъ образомъ ласкается, поддерживать оную еще нѣкоторое время. Но ея низкія намѣренія извѣстны, и я успѣю уничтожить ихъ. Такъ какъ я желаю, въ самомъ скорѣйшемъ времени сдѣлать конецъ этой истребительной войнѣ, то я теперь опять обратился навремя въ сія вѣрныя провинціи; но скоро вы увидите, что я съ усердіемъ возвращусь на постъ, куда призываютъ меня мои обязанности. Ваша храбрость внушаетъ мнѣ довѣріе, и я готовъ, если это нужно будетъ, умереть среди васъ. Переходъ вашъ чрезъ разныя провинціи доказалъ, что народъ вездѣ ожидаетъ только времени искупленія, и Европа чрезъ васъ узнала, что мои враги суть также врагами жителей всего Каролевства. Храбрые охотники! Какъ свидѣтель вашего мужества, какъ сотоварищъ трудовъ вашихъ, какъ прославитель добродѣтелей вашихъ, я сегодня хочу дать вамъ блистательное доказательство моего высокаго къ вамъ почтенія; я отнынѣ стану впереди васъ и самъ поведу васъ къ побѣдѣ. Оставайтесь неизмѣнными и положитесь со всею довѣренностію на вашего Генералиссимуса. Не забывайте, что это вашъ Король Карлосъ.“

— *Донъ-Карлосъ* находился 28 ч. въ Дуранго, Инфантъ *Донъ-Себастьянъ*, слышно боленъ въ Пенъясеррадѣ, *Царіатеги* въ Дикастило и *Санцъ* въ Эстелли. 1 Нюбря *Донъ-Карлосъ* ожидали въ Онъяту. Въ тотъ же день 7 Христиносскихъ баталіоновъ будто прибыло съ 200 лошадьми подъ начальствомъ *Улибари* и *Ирріарте* въ Пампелону, и городъ сей снабдили продовольствіемъ. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 7 го Нюбря.

Комитетъ назначенный для распоряженій къ

— Теразніешее полное вытѣженіе *P. Lafitte* зъ *Izby Deputowanych* spowodowało *Gazette de France* do następującej uwagi: „Pierwsza rewolucya pochłonęła wszystkie swoje dzieci, druga zapewna pochłonie wszystkich swoich oyców.“

— *Monitor* zawiera, co następuje: „Rozmaite dzienniki zawiadomiły publiczność o spustoszeniach, które zrzędziła cholera w Afryce w naszych szeregach. W Bonie cholera prawie całkiem ustała, a w Konstantynie, gdzie z początku była silną, podług ostatnich wiadomości, znacznie się zmniejszyła. Tylko na niefortuniecie sprawdziło się, że Jenerał *Caraman* umarł w Konstantynie z cholery. Co zaś do Jenerała *Perregaux*, ten cierpi tylko skutkiem ciężkiej swej rany.“

— *Journal du Commerce* udziela list prywatny z Konstantyny pod d. 26 Paździer., z którego się okazuje, że wojsko wyprawy w Konstantynie, w każdym względzie, w opłakany stan, i że przygotowania do odwrotnego marszu wojska, oprócz pozostającej w Konstantynie załogi, odbywają się z pośpiechem.

— Podług najnowszych wiadomości z Bony pod d. 1, Jenerał *Trezel* przybył tam z transportem chorych i ranionych. — Hrabinę *Damremont* oczekują do Bony; chce ona przeprowadzić ciało swojego małżonka do Francyi, i na ten koniec oddano parochod do jej rozporządzenia.

— Hrabia *Gonfalonieri* znajduje się od wtorku w Paryżu i od Hrabiego *Molé* miał otrzymać zapewnienie, że jego spokojność nadal nie będzie mieszana. Ma on zamiar za dni kilka udać się do Montpellier albo Pau, i tam przepędzić zimę.

Dnia 10.

Liczba ogłoszonych do dnia dzisiejszego po podaniu wyborów deputowanych dochodzi do 438. Dla tego więc nie dostaje tylko jeszcze 21 mianowań. 411-tu już mianowanych deputowanych, jest dość znajomy sposób myślenia wszystkim tak, iż *mniey więcey* rozklasyfikować ich można w następujący sposób: oppozycyi dynastycznej 92; radykalnej oppozycyi 10; lewego środka 150; legitymistów 14; doktrynerów 35 i czysto Ministerjalnych 110.

— Rząd ogłosił dzisiaj następującą depeszę telegr. z *Bordeaux* pod d. 4 (!): „Jenerał *Espartero* stał d. 26 z. m. w Briviesca, z kąd donosi, że *Don Carlos* przez dolinę Mena powrócił do prowincyi Biskajskich *Dodaje* przytém, że przywróci związek z armią północną i uczyni rozporządzenia dla zabezpieczenia obozu zimowego.“

— List z Bayonny pod d. 6 udziela nową odezwę *Don Carlosa*, datowaną z głównej kwatery Arciniega pod 29 Paździer.; wydana jest ona do ochotników i brzmii, jak następuje: „Ochotnicy! Zwyciężona i upokorzona rewolucya, która widzi blizką chwilę, kiedy ulegnie pod waszemi ciosami, położyła swą nadzieję w orężu, godnym jej wiarołomstwa, i pochlebia sobie, iż czas niejaki przedłuży jeszcze jej exystencyą. Lecz ohydne jej zamiary są wiadome; potrafię więc je zniszczyć. Ponieważ niszczące tey walce, w najprędszym czasie pragnę koniec położyć, znowu tedy udałem się na moment do tych wiernych prowincyi; lecz wkrótce uwrzycie mnie z zapalem powracającego na miejsce, na które wzywają mnie moje obowiązki. Mężtwo wasze, wlewa we mnie zaufanie, i, jeśli tego będzie potrzeba, będę mógł w pośród was umrzeć. Przechod wasz przez rozmaite prowincye dowiódł, że naród wszędzie oczekuje tylko chwili wybawienia, a Europa przez was się dowiedziała, że moi nieprzyjaciele są także nieprzyjaciółami mieszkańców całego Królestwa. Walczni ochotnicy! Jako świadek waszego mężstwa, jako współtowarzysz trudów waszych, jako wielbiciel cnót waszych, chcę wam dać dzisiaj świętą dowod wysokiego mojego ku wam poważania; odłaj sam stanę na czelę was i sam powiodę was do zwycięstwa. Pozostańcie nieodmiennie takimi, jakimi byliście dawniey i mieście zupełne zaufanie w waszym wodzu. Nie zapomnicie, że nim jest Król wasz Karol.“

— *Don Carlos* znajdował się d. 28 w Durango, Infanter *Don Sebastian* podobno chory w Peñacetrada, *Zariateguy* w Dicastillo, a *Sanz* w Estelli. Na 1 Listopada *Don Carlosa* oczekiwano do Onaty. Tegoż dnia 7 batalionów Krystynistów z 200 koniami przybyli do Pampelony i miasto opatrzyli w zapasy żywności. (A.P.S.Z.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 7-go Listopada.

Komitet, któremu poruczone rozporządzenia do

празднеству даваемому послѣ завтра въ Гильдгалъ въ честь Королевы, какъ въ день утвержденія Лорда Мэжора, будто при приглашеніи къ сему паршеству, устранивъ всѣ виды политическаго пристрастія.

— Вода, которая 3 ч. с. м. ворвалась въ Тунель, на этотъ разъшла путь не сверху но съ боку. Опять уже приняты обыкновенныя мѣры, чтобы укрѣпить прорывъ въ рѣкѣ, и по сему чрезъ 10 или 12 дней работа опять будетъ продолжаться.

— Письма изъ Санъ-Себастьяна прибывшія прямо въ Лондонъ, подтверждаютъ сообщенное въ Французскихъ журналахъ извѣстіе, что Христиносское укрѣпленіе Инго 29 Октября сдалось, и что гарнизонъ положивъ оружіе, обратился въ Пампелону. Носится слухъ о новой Карлистской экспедиціи, которая намѣрена перейти чрезъ Эбро. Прибывшее въ Санъ-Себастьянъ письмо изъ Толосы отъ 29 Октября объявляетъ навѣрное, что распространенное за нѣсколько дней извѣстіе о переходѣ *Донъ-Карлоса* чрезъ Эбро, ложно и есть чисто биржевая спекуляція.

(A.P.S.Z.)

ТУРЦИЯ.

Константинополь, 25-го Октября.

Сегодня Е. Выс. Герцогъ Бернарды Саксенъ-Веймарскій съ своимъ сыномъ Принцемъ Вильгельмомъ, имѣли прощальную аудіенцію у Султана, и послѣ завтра на Француз. пароходъ оставляютъ эту столицу. Они намѣрены сдѣлать поѣздку въ Сирію и Египетъ и оттуда возвратиться въ Голландію.

— Султанъ 22 ч. с. м. перенесъ зимнюю свою резиденцію въ Бешикташъ. Вчера всѣ Высочіе Савоинники посѣщали тамъ Его Высоч. — Престарѣлый Топчана Мушири и Намѣстникъ Триполиса, Тагиръ-Паша, впалъ въ немилость и съ годовымъ пенсіономъ уволенъ въ отставку.

— По письму изъ Сцио, Капитанъ-Паша съ своею эскадрою прибылъ къ Чесмѣ. Въ одно почти время, Французская эскадра подъ начальствомъ Контра-Адмирала Галлоа, состоящая изъ трехъ кораблей, туда прибыла, гдѣ они оказали другъ другу взаимныя почести.

— Караванъ пилигримовъ за нѣсколько дней, подъ предводительствомъ Суре-Эмини, Кіамиль-Эффендїи, отправился въ Мекку. (A.P.S.Z.)

ГРЕЦИЯ.

Афины, 27-го Октября.

Его Кор. Высоч. Принцъ Августъ Прусскій и Его Святлость Герцогъ Максимилианъ Лейхтенбергскій, 19-го ч. с. м. въ сопровожденіи многихъ Прусскихъ Штабъ-Офицеровъ благополучно сюда прибыли. 24-го ч. прибыли также Его Император. Высочество Эригерцогъ Іоаннъ Австрійскій и Его Корол. Высочество Принцъ Адалбертъ Прусскій.

— Французскій пароходъ привезъ, какъ французскую долю третьей серіи займа, миллионъ франковъ.

(A.P.S.Z.)

КОНСТАНТИНА.

(Окончаніе.)

Нынѣшняя Константина, главный городъ провинціи или Бейлика того же имени, расположена амфитеатромъ на склонѣ гранитной скалы, омываемой съ трехъ сторонъ, подобно полуострову, рѣкою Руммелемъ. Въ ней считается около 1,700 домовъ, которые однакоже не имѣютъ террасъ, какъ во всѣхъ прочихъ Мавританскихъ городахъ, но покрыты черепицами. Народонаселеніе Константины состоитъ изъ 30,000 Мавровъ, Кулугли и Евреевъ, между которыми считается до 8,000 человекъ, способныхъ носить оружіе. Городъ огражденъ скалами со всѣхъ сторонъ, кромѣ западной. Въ немъ находятся четверо воротъ: Бабъ-эль-Габія, ведущіе къ рѣкѣ Руммелю; Бабъ-эль-Райбахъ или Бабъ-эль-Уадъ (ворота торговые, или рѣчные), стоящіе въ недалекомъ разстояніи отъ первыхъ и ведущіе къ развалинамъ; Бабъ-эль-Дшедидъ (новые ворота), къ которымъ примыкаетъ дорога изъ Алжира; и наконецъ Бабъ-эль-Кантара (ворота мостовые), стоящіе насупротивъ Эль Мансурской плоской возвышенности. Три первые ворота соединяются стѣною въ 30 футовъ вышиною, по всей вѣроятности, древняго построенія. На всѣхъ прочихъ пунктахъ окружная стѣна чрезвычайно низка и худо сложена, но гранитная скала, почти отвѣсная, образуетъ тамъ стѣну природную и составляетъ гораздо лучшую защиту. Касбахъ есть упоминаемое Докторомъ Шау древнее зданіе въ самой верхней части города на краю пропасти. Эта, необыкновенно крѣпкая цитадель, защищается семью пушками. Она вьнчаетъ гранитную скалу и господствуетъ надъ всемъ городомъ, хотя и надъ нею въ свою очередь господствуютъ скалы съ сѣвера и сѣверо-во-

мающею наступить поутру урочности въ Guildhall на честь Королевы, jako w dzień installacyi Lorda Majora, przy zaproszeniu na tę ucztę, usunąć miał wszelkie względy politycznych stronnictw.

— Woda, która d. 3 dostała się do Tunelu, tym razem zrobiła sobie drogę, nie z góry, lecz z boku. Znowu przedsięwzięto zwyczajne środki dla umocnienia przerywu w rzece, i za 10 lub 12 dni, robota dalej się odbywać będzie mogła.

— Prosto z San-Sebastian przybył do Londynu listy, potwierdzają udzieloną przez dzienniki Francuzkie wiadomość, że twierdza krystynistowska Inigi d. 29 Paźdz. kapitulowała i że garnizon, złożywszy broń, powrócił do Pampelony. Jest mowa o nowej wyprawie Karolistowskiej, mającej na celu przejść przez Ebro. Przybył do San Sebastian list z Tolozy pod 29 Paździer., oświadcza nuywyrażniey, że rozszerzona od dni kilku wiadomość, o przejściu *Don Carlosa* przez Ebro, jest fałszywą i czystą spekulacją giełdową. (A.P.S.Z.)

ТУРСУА.

Konstantynopol, d. 25 Października.

Dzisiaj J. Wys. Xiążę Bernhard, Sasko-Weymarski, ze swym synem Xięciem *Wilhelmem*, miał audyencyą pożegnalną u Sultana, i zamyśla po jutrze na parochodzie Francuzkim opuścić tę stolicę. Ich Wys. mają zamiar udać się do Syrii i Egiptu, a z tamąd powrócić do Hollandyi.

— Sułtan d. 22 t. m. przeniósł zimową swą rezydencyą do Besiktasz. Wczora wszyscy wysocy dygnitarze odwiedzali tam Jego Wys. — Dawniejszy Topchana-Musziri i Namiestnik Trypolu Tahir-Basza, wpadł w niełaskę i z roczną pensją wydalony został od obowiązku.

— Podług wiadomości ze Scio, *Kapudan* ze swoją eskadrą przybył pod Czesmę. Jednocześnie prawie przybyła tam eskadra Francuzka pod dowództwem Kontr-Admirala *Gallois*, składająca się ze trzech okrętów liniowych, gdzie wzajemnie uczyniły należne sobie honory.

— Karawana pielgrzymów, przed kilką dniami pod dowództwem Sure-Emini, Kiamil-Effendi, wyprawiła się do Mekki. (A.P.S.Z.)

ГРЕЦУА.

Атены, dnia 27 Października.

J. Kr. Wys. Xiążę August Pruski i JO. Xiążę Maxymilian *Leuchtenbergski*, d. 19 t. m. przeprowadzani przez wielu Pruskich Sztab-Oficerów, szczęśliwie tu przybyli. D. 24 przybyli także J. Ces. Wys. Arcy-Xiążę *Jan* Austryacki i J. K. Wys. Xiążę *Adalbert* Pruski.

— Na francuzkim statku parowym przywieziono milion frankow, jako francuzką część trzeciej serii pożyczki. (A.P.S.Z.)

KONSTANTYNA.

(Dokończenie.)

Dzisiejsza Konstantyna, stolica prowincyi czyli Beyliku tegoż nazwiska, jest zbudowana amfiteatralnie na pochyłości skały granitowej; rzeka Rummel, okrąża je i tworzy półwysep. Miasto samo liczy 1,700 domów, które nie mają terasów, jakie widzimy po innych maurytańskich miastach, ale mają pokrycie ceglane. Ludność wynosi 30,000 Maurów, Kuloglisów i Żydów, między którymi najmniej 3,000 ludzi zdolnych do boju. Wyjawszy stronę zachodnią, błoniastą, prawie ze wszystkich innych otoczone jest miasto skałami. Cztery bramy prowadzą do niego: Bab-el-Gabia, komunikująca z rzeką Rummel; Bab-el-Raybach albo Bab-el-Uad (Brama targowa albo rzeczna) jest w małej odległości od pierwszej i wiedzie do zwałisk; Bab-el-Dzeddyd (Nowa brama), jest na drodze od Algieru, a nareszcie czwarta, Bab-el-Kantarach (Brama mostowa), stoi naprzeciw stoku el Mansura. Trzy pierwsze z bram wymienionych, łączy mur na 30 stop wysoki, będący według wszelkich skazówek pochodzenia dawnego. Na innych punktach mur okoliczny jest niski i spuszczone, w miejscu którego tworzy daleko lepszą obronę mur przyrodzony, to jest: apadzieta w tém miejscu skała. Kasbah, jest to ten sam gmach, o którym wspomina Shaw, jako o stojącym w najwyższej części miasta i niedaleko przepaści. Ta bardzo mocna cydadella, nie ma do obrony więcej nad 3 armat. Więcej ona, jeśli tak powiedzieć można, skałę granitową i panuje nad miastem, chociaż i nad nią z kolei panują skały od północy i północo-wschodu. Drugim przyrodzonym obwarowaniem Konstantyny, są drzewa kaktusowe (*Cactus opuntia*), otaczające skałę i mur, gęstym żywopłotem swych kolczystych liści olbrzymiey

(2)

стока. Другую природную ограду Константины образуют кактусовыя деревья (*Cactus opuntia*), покрывающія скалы и одѣвающія стѣны плотною колючею броней, составленною изъ ихъ исполинскихъ листьевъ. Въ случаѣ приступа необходимо устранить прежде всего это препятствіе, потому что въ противномъ случаѣ два человека рядомъ не будутъ имѣть возможности приблизиться къ пролomu, сдланному въ стѣнѣ. — Дворецъ Бея стоитъ въ самой срединѣ города. Онъ довольно низокъ; состоитъ изъ многихъ обширныхъ зданій, соединенныхъ между собою. Улицы города тѣсны и темны; кровли домовъ почти касаются другъ друга, такъ что прогуливающимся по городу почти всегда защищены отъ дождя и солнца. Самая большая улица есть Сухъ-эль-Арба, или торговля, идущая отъ Римскаго моста къ Бабъ-эль-Уаду. Другая, довольно значительная улица „Сухъ-эль-Калакъ“ ведетъ къ Касбаху. Сухъ-эль-Кебиръ, большая улица, перерѣзываетъ городъ во всю его ширину. — Въ Константино есть нѣсколько весьма красивыхъ мечетей, которыя, по видимому, превосходятъ красотою мечети Алжира и Туниса, и богаты мраморными столбами и мозаиками. Эти столбы, по сказанію Мавровъ, получаютъ изъ каменоломень, находящихся въ окрестностяхъ Константины; мозаики же Римскаго происхожденія и берутся изъ развалинъ. Знаменитѣйшими мечетями почитаются Сиди-эль-Куттали, Сиди-эль-Кебиръ и Сиди-Кубахъ. Кругомъ города разсыпаны Еврейскія и Марабутскія кладбища. Большая часть Мухамеданскихъ семейныхъ кладбищъ находится на возвышенности Кудіать-Ати и близъ воротъ Бабъ-эль-Габіаскихъ. Могилы Мусульманъ большею частію покрыты простыми каменными плитами безо всякихъ надписей, и только надъ могилами нѣкоторыхъ убитыхъ Беевъ возвышаются красивые памятники. Кладбище Евреевъ лежитъ къ западу отъ горы Эль-Мансурской, въ лоцинѣ. Всѣ гробницы ихъ состоятъ изъ блонмраморнаго свода, покрытаго Еврейскими надписями и цвѣточными гирляндами. Въ недалекомъ разстояніи отъ города, къ востоку, находятся славные между Арабами горячіе ключи „Сиди-Мимунъ“, получившіе названіе свое отъ близлежащей Марбаутской гробницы. Въ этомъ самомъ мѣстѣ видны также остатки Римскихъ гробницъ съ уцѣлѣвшими еще надписями. Въ разстояніи четверти часа ходьбы отсюда есть прекрасный фонтанъ, называемый Кабатъ-биръ-Ахаль и содержащій въ себѣ воду чистую и студеную. Вода здѣсь струится изъ пасти черепахъ, которыя подали поводъ къ весьма странному суеврїю. „Мавритянки, пишетъ Леонъ Африканецъ, считаютъ этихъ животныхъ демонами, и когда кто либо изъ ихъ подругъ занеможетъ лихорадкою, или вообще подвергнется какому нибудь несчастію, то это всегда приписывается черепахамъ.“ *) — Рѣка Руммель, обтекающая Константино, имѣетъ истокъ свой за пять дней ходьбы отъ города, внутри хребта Атласкаго. Въ продолженіе теченія своего, она перемѣняетъ семь разъ наименованіе, и наиболее известна Арабамъ подъ именемъ Уадъ-эль-Кебира, т. е. великой рѣки. Близъ города ее можно переходить въ бродѣ во всякое время года. Зимомъ глубина ея въ четыре, летомъ же едва только въ два фута. На пространствѣ въ полчаса ходьбы, Руммель протекаетъ близъ самаго города подъ землею, которую жители въ нѣсколькихъ мѣстахъ прорыли для того, чтобы доставить воду. Если бы природа не оказала здѣсь такимъ чуднымъ образомъ своего попеченія, то рѣка могла бы затопить всю долину и образовать огромное озеро. Руммель считается Амсаго дреннхъ. Онъ образуетъ два водопада, изъ которыхъ одинъ находится близъ воротъ Эль-Габіаскихъ, а другой, значительнѣйшій, при самомъ исходѣ рѣки изъ подъ земли. Въ послѣднемъ мѣстѣ рѣка низвергается по крайней мѣрѣ съ высоты въ 600 футовъ. Это мѣсто знаменито по древнему обычаю, въ слѣдствіе котораго, во время Римлянъ и Вандаловъ, отсюда были низвергаемы въ бездну преступники и жены, уличенныя въ невѣрности **). Эта ужасная казнь сохранялась для послѣднихъ и у Мухамеданъ до самаго конца 18-го столѣтія. — На сѣверо-восточной сторонѣ города возвышается известная гора Эль-Мансура, обнаженная отъ лѣса, но покрытая превосходною землею и, по сказанію Французскихъ Офицеровъ, имѣющая чрезвычайное сходство съ Будшарскою горою близъ Алжира. Эль-Мансура образуетъ вершинною своею плоскою возвышенностью, которая увѣнчана двумя прекрасными бѣлыми гробницами. Съ восточной оконечности Эль-Мансуры можно обстрѣливать ядрами самый городъ. (Снб. В.)

велиkości. Chcąc szturm do murów przypuścić, wypadałoby pierwiej tę przeszkodę usunąć: bo inaczej nie możnaby więcey jak po dwóch ludzi dostać się do wyłomu. Pałac Beja leży w samym śródku miasta. Jest to gmach obszerny, nieco niski, składający się z licznych zabudowań połączonych z sobą. Ulice w mieście wązkie i ciemne, z powodu, że wierzchołki domów prawie stykają się z sobą, tak, iż przechodzących ochraniają od deszczu i słońca. Najgłówniejsza ulica, idąca od mostu Rzymskiego ku Bab-el Oued, nazywa się Suk-el-Arba, (ulica targowa), po niej idzie ulica Suk-el-Kalak, prowadząca do Kasbach, także obszerna, a nareszcie Suk-el-Kabir (ulica wielka), która wszędy całe miasto przerzyna. — Konstancyntyna ma bardzo piękne meczety, przewyższające we wszystkiem meczety Algieru i Tunetu, obfitujące szczególnie w marmury i mozaikę, wydobyte, jak Maurowie zapewniają, z okolicznych pod Konstancyntyną zwalisk, a zatem z czasów Rzymskich pochodzące. Znakomitsze meczety są: Sidi-el-Kuttani, Sidi-el-Kebir i Sidi-Kubach. Naokoło miasta leżą cmentarze Żydów i Marabutów. Większa część mahometaniskich grobow f. miliynych znajduje się na wzgórzcu Cudiat-Aty i przy bramie Bab-el-Gabia. Cmentarze muzulmanów, po większej części, pokryte są: prostemi ciazami kamiennemi bez żadnych napisów, między którymi wznoszą się piękne nagrobki niektórych zabitych Bejów. Cmentarz żydowski jest w stronie zachodniej góry el-Mausura, w dolinie; pełno na nim nagrobków marmurowych z napisami żydowskiemi i girlandami z kwiatów. — W niedalekiej odległości od miasta, są sławne u Arabów źródła gorącej wody Sidi-Mimun, tak nazwane od znajdującego się w bliskości grobu Marabuta. W tém miejscu są jeszcze bardzo dobrze zachowane groby Rzymskie z napisami. W odległości ćwierci mili od tego miejsca jest piękna Fontanna, nazwana Kabet-bir-Achal, zawierająca czystą i zimną wodę. Woda tu idzie z pysków żółwich, które dały повод do dziwnych przesądów. „Maurytanki, pisze Leon Afrykańczyk, uważają te zwierzęta za diabłów i jeśli którakolwiek z pomiędzy nich zachoruje na febrę, lub w ogólnosci ulegnie innemu jakiemu przypadkowi, wszystko to przypisują żółwiom.“ *) — Rzekka Rummel oblewająca Konstancyntę, wypływa o pięć dni drogi od tego miasta w samem wnętrzu Atlasu. W biegu swoim zmienia ona siedm razy nazwisko, ale najlepiej znana jest u Arabów pod nazwiskiem Uad-el-Kebir, to jest: wielkiej rzeki. Pod Konstancyntą ma w zimie nie więcey, jak cztery stopy głębokości, w lecie zaledwie dwie tylko, i w każdej porze roku można je wbrod przebyć. Blisko przez półmili, płynie Rummel tuż przy mieście pod ziemię, w której mieszkańcy pokopali otwory dla czerpania w nich wody. Jeśli by natura nie okazała tu tak dziwnym sposobem opieki swojej, zdaje się, że rzeka zalewałaby tamtejsze równiny i tworzyłaby obszerne jezioro. Niektórzy mają Rummel za rzekę, zwaną u starożytnych Ampsaga. Tworzy ona dwa wodospady, z których jeden znajduje się blisko bramy el-Gabia, a drugi, większy, przy uściu podziemnem, spada, jak zapewniają, z wysokości, 600 stóp mieć mogącej. Miejsce to sławne jest ze zwyczajnogo starożytnego, skutkiem którego, za Rzymian i Wandalów, zrzucano w tém miejscu do głębi niewiasty, o wiarotomstwie przekonane **); toż samo czynili i Mahometanie, ale tylko do końca 18-go wieku. — W stronie północno-wschodniej miasta, wznosi się znana góra El-Mansura, zupełnie z drzew оголоcona, lubo pokryta najprzedniejszą ziemią; i podług Francuzkich oficerów, mająca wiele podobieństwa z górą Badżera, znajdującą się niedaleko Algieru. El-Mansura, tworzy wierzchołkiem swym płaskie wzgórze, uwienzione dwoma pięknymi białymi nagrobkami. Ze wschodniego cyplu El-Mansury można strzelać kulami działowemi do samego miasta. (G. S. P.)

*) I. Leonis descriptio Africae Lib. V. pag. 217.

**) Victoris Vitensis historia de persecutione Vandalorum Lib. II.